

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежников Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2024

Література

1. М'язова І. Ю. Міжкультурна комунікація: зміст, сутність та особливості прояву (соціально-філософський аналіз). URL : <http://www.disslib.org/mizhkulturnakomunikatsia-zmist-sutnist-ta-osoblyvosti-projavu.html> (дата звернення: 20.12. 2023)
2. Бухтатий О.Є., Власенко Р.В., Грицяк Н.В. Інформаційна складова державної політики та управління: монографія. Київ: К.І.С., 2015. 320 с.

Надежденко Аліна,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Розпочате 24 лютого 2022 року широкомасштабне вторгнення Росії на територію України відзначило початок першої значущої війни в умовах багатоплярної міжнародної системи. Повномасштабний конфлікт між Росією та Україною раптово змінив сприйняття російської загрози щодо державності України, розкриваючи екзистенційний характер складного та багатоаспектного російсько-українського конфлікту.

Незалежно від того, як формулюються та представляються цілі війни Росії проти України керівництвом країни-агресора, основною метою Кремля залишається руйнація України як незалежної держави, знищення її військової та цивільної інфраструктури, а також самовільне розчленування території шляхом анексії окремих районів та створення псевдодержавних маріонеткових утворень.

Отже, для України основною метою у цьому конфлікті є нейтралізація зовнішніх загроз існуванню держави та нації, відновлення повного державного суверенітету та територіальної цілісності в рамках міжнародно визнаних кордонів 1991 року. Саме це і визначає національний вимір російсько-української війни.

Національний вимір війни охоплює комплекс політичних, соціальних, економічних, культурних та психологічних аспектів, які формують взаємовідносини між державою та народом під час конфлікту. Цей вимір визначає роль та значення війни для держави та її народу, впливає на сприйняття війни нацією та готовність до військових дій.

У відношенні до російсько-української війни, термін «національний вимір війни» не має стандартного визначення, охоплюючи такі аспекти, як формування національної

ідентичності, мобілізація громадськості, підготовка національних військ, забезпечення ресурсами та технологіями, боротьба з пропагандою та інші важливі елементи.

Національний вимір війни є складною сукупністю, яка включає різноманітні аспекти, такі як політичний, економічний, військовий, моральний, інформаційний, соціальний, культурний, геополітичний, екологічний, історичний, гуманітарний, технологічний, правовий, психологічний, релігійний, науково-технічний виміри [1, с. 61-62]. Взаємодія цих елементів визначає успішність війни, і їх належне врахування є ключовим для розробки стратегії, спрямованої на досягнення перемоги.

Важливо підкреслити, що російсько-українська війна гартує всіх нас. Однією з помітних та об'ємних трансформацій є остаточний перехід більшості громадян України на використання української мови, що визначається як прискорений процес дерусифікації публічного простору. Паралельно із цим відбувається зміцнення самосвідомості незламної нації. Ці значущі зміни відзначаються не лише фізичним переходом на українську мову, але й віддзеркалюють духовне відродження, що знищує залишки імперського минулого.

Помітні зміни також включають деколонізацію гуманітарної сфери, де відбувається відокремлення від імперських впливів. Цей процес сприяє визначенню нових пріоритетів, які мають виразний національний характер. Таким чином, війна визначає перехідну епоху, в якій Україна вибирає свій шлях незалежності та національного самовизначення.

Тема стійкості України визначається численними факторами, що є предметом ретельного вивчення. Справа не лише в тому, що Україна і Росія відрізняються, а й у тому, як саме ці відмінності проявляються, що вимагає аналізу в історичному контексті. Починаючи з відкидання ідеї «всеєдності» Русі, можна зосередитися на визначенні відмінностей між Московією та Литвою. Порівняння козацько-республіканського устрою із самодержавством, а також українського національного руху із російським імперіалізмом дозволяє виявити ключові відмінності [2].

Історія України показує, що вона неодноразово перетинала свою історію з історією Росії, але ніколи остаточно не зливалася з нею. Загалом, ця сума відмінностей надала можливість Україні не лише відокремитися від Росії, а й побудувати альтернативну та життєздатну модель, яка вразила своєю міцністю в 2022 році. Децентралізація і демократизація, властива українському суспільству, сприяли мобілізації для опору, а 30-річний розвиток державних інститутів запобіг провалу в анархію та отаманщину.

Важливо також зауважити, що в історії багато разів прогресивні суспільства ставали жертвами агресії великих сусідів. Успіх України у стабілізації фронту та наступі не лише залежить від її сил і слабкостей ворогів, але й від підтримки Заходу.

Міжнародний тиск, швидка та вчасна реакції глобальної спільноти, забезпечення гарантій територіальної цілісності та національної безпеки України партнерами, разом із прагненням до справедливого вирішення конфлікту, може сприяти стабілізації ситуації в Україні.

Сьогодні прогнози щодо закінчення російсько-української війни є складним завданням, оскільки воєнні конфлікти визначаються багатьма факторами, такими як політичні рішення, геополітичні обставини, готовність до компромісів та міжнародний тиск. Зазвичай кінцевий результат війни непередбачуваний і залежить від численних динамічних чинників. У багатоплановому конфлікті, такому як російсько-українська війна, різні сторони мають різні цілі і інтереси, що ускладнює можливість швидкого та ефективного вирішення.

На початок 2024 року, ситуація в російсько-українській війні залишається складною і невизначеною. Прогнозувати кінцевий варіант важко через багатфакторність та динамічність подій. Однак можна визначити деякі можливі сценарії:

1. Мирне врегулювання:

- Міжнародні посередники можуть сприяти досягненню мирної угоди між Росією та Україною.

- Укладення мирних домовленостей може передбачати обмін ув'язненими, припинення вогню та відведення військ.

2. Продовження конфлікту: На жаль, можливою альтернативою є продовження воєнних дій, з усією нестабільністю та гуманітарними наслідками для обидвох сторін.

3. Залучення міжнародної спільноти:

- Залучення міжнародної спільноти, зокрема заходів та організацій, може виявитися ключовим для знаходження рішення.

- Санкції та дипломатичний тиск можуть змусити Росію змінити свій курс.

4. Внутрішні політичні зміни: Зміни в політичному ландшафті в Україні або Росії можуть вплинути на можливості досягнення миру.

5. Регіональні перспективи: Взаємодія з іншими країнами та регіональними акторами може вплинути на розвиток ситуації.

Зрозуміло, що найбажаніший варіант – це перемога України. Проте, урахувавши складність та непередбачуваність російсько-української війни, на жаль, немає однозначного прогнозу щодо кінцевого вирішення ситуації.

Література

1. Зозуля І.В. Глобальний, регіональний та національний виміри російсько-української війни. *Форум Права*. 2023. №74(1). С. 52–67.

2. Громенко Сергій. Концептуальні питання російсько-української війни.
URL:<https://localhistory.org.ua/texts/kolonki/kontseptualni-pitannia-rosiisko-ukrayinskoji-viini-sergii-gromenko/> (дата звернення 20.12.2023).

Верительник Світлана,
доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

Зелінська Марина,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У НАДАННІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

В умовах постійного технологічного розвитку використання ІКТ стає важливим фактором для модернізації та покращення систем надання адміністративних послуг. Сучасні технології не лише спрощують процеси отримання послуг, а й впливають на трансформацію відносин між громадянами та органами влади.

За останні десятиліття спостерігається стрімкий розвиток електронного урядування та електронних платформ для надання адміністративних послуг. Електронні портали, інтерактивні сервіси та електронна ідентифікація стали стандартом у багатьох країнах, спрощуючи взаємодію громадян з органами влади.

Ефективність та зручність надання адміністративних послуг зростає завдяки впровадженню електронних платформ та онлайн-порталів. Громадяни мають можливість отримувати необхідні сервіси в реальному часі, зменшуючи час очікування та спрощуючи взаємодію з органами влади. Безпаперовий обіг документів, що базується на використанні електронних документів та електронного підпису, прискорює обробку інформації та робить процеси адміністративного обслуговування більш ефективними та стійкими до помилок.

Відзначимо переваги й недоліки, що пов'язані з процедурою надання адміністративних електронних послуг населенню. Однією з ключових переваг є збільшення швидкості та ефективності обслуговування. Завдяки використанню електронних систем зменшується час обробки документів, а громадяни отримують можливість отримувати послуги в онлайн-